

P7_TA(2013)0379

Razmere v Egiptu

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. septembra 2013 o razmerah v Egiptu (2013/2820(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Egiptu,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. maja 2013 o vračanju premoženja državam arabske pomladi v tranziciji¹,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta o arabski pomladi z dne 8. februarja 2013,
- ob upoštevanju sklepov Sveta o Egiptu z dne 21. avgusta in 22. julija 2013,
- ob upoštevanju skupne izjave, ki sta jo 18. avgusta 2013 o Egiptu pripravila predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy in predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso,
- ob upoštevanju pripomb visoke predstavnice Catherine Ashton po izrednem sestanku Sveta za zunanje zadeve o Egiptu 21. avgusta 2013, izjav visoke predstavnice o razmerah in nedavnih dogodkih v Egiptu avgusta in julija 2013 ter skupne izjave visoke predstavnice in ameriškega državnega sekretarja Johna Kerryja o Egiptu z dne 7. avgusta 2013,
- ob upoštevanju pridružitvenega sporazuma med EU in Egiptom iz leta 2001, ki je začel veljati leta 2004 in je bil okrepljen z akcijskim načrtom iz leta 2007, ter poročila Komisije o napredku pri izvajanju tega sporazuma z dne 20. marca 2013,
- ob upoštevanju sklepov sopedredujočih sestanku projektne skupine EU-Egipt 14. novembra 2012,
- ob upoštevanju poročila Računskega sodišča o sodelovanju EU in Egipta na področju upravljanja, objavljenega 18. junija 2013,
- ob upoštevanju splošne deklaracije o človekovih pravicah iz leta 1948,
- ob upoštevanju mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966, ki ga je podpisal tudi Egipt,
- ob upoštevanju ustavne deklaracije, ki je bila v Egiptu izdana 8. julija 2013 in ki vsebuje predlog načrta za ustavne spremembe in nove volitve,
- ob upoštevanju programačasne egiptovske vlade za ohranjanje poti do demokracije,
- ob upoštevanju člena 110(2) in (4) Poslovnika,

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0224.

- A. ker je Egipt največja arabska država, ključna država na območju južnega Sredozemlja, pomemben trgovinski partner EU in velik prejemnik pomoči EU; ker politična, gospodarska in družbena dogajanja v Egiptu pomembno vplivajo na vso regijo in širše;
- B. ker predsednik Mursi in njegova vlada nista znala izpolniti gospodarskih obljub, upoštevati legitimnih pomislekov vseh demokratičnih sil v egiptovski družbi in izvesti demokratičnega prehoda, h kateremu je zadnji dve leti pozivalo prebivalstvo, zaradi česar je prišlo do politične polarizacije, masovnih demonstracij s pozivi predsedniku Mursija k odstopu in do nasilnih spopadov;
- C. ker se je 30. junija 2013 v Kairu in drugih mestih v Egiptu zbralo več milijonov nasprotnikov predsednika Mursija in ga pozvalo k odstopu; ker je po teh demonstracijah 3. julija 2013 poveljnik vojaških sil general Abdul Fatah Al Sisi izvedel vojaški udar, s katerim je odstavil predsednika Mursija in njegovo vlado; ker je vrhovni svet oboroženih sil z izjavo 4. julija 2013 začasno razveljavil ustavo, oblast prenesel na predsednika vrhovnega ustavnega sodišča do predčasnih predsedniških volitev, ki naj bi jim sledile parlamentarne volitve, in razglasil oblikovanje narodne koalicijske vlade ter ustanovitev odbora, ki bo preučil možne spremembe ustave; ker je kot začasni predsednik prisegel Adli Mansur;
- D. ker je začasni predsednik razpustil zgornji dom parlamenta, naznanil poseben načrt, ki naj bi se izvedel v devetmesečnem obdobju tranzicije, v katerem bi bila ustava iz leta 2012 spremenjena in sprejeta z referendumom, temu pa bi sledile parlamentarne in predsedniške volitve, imenoval pa je še vršilca dolžnosti predsednika vlade; ker so načrt tranzicije podprle najvišje islamske in koptske oblasti, vidni liberalni politiki in salafistična stranka Nur; ker je bil 1. septembra 2013 imenovan nov ustavni odbor, ki ga sestavlja 50 strokovnjakov in ki naj bi pripravil predlog ustavnih sprememb;
- E. ker je nekdanji predsednik Mursi od 3. julija 2013 pridržan neznano kje in je državni tožilec proti njemu in 14 drugim, med njimi je nekaj osrednjih predstavnikov Muslimanske bratovščine, sprožil sodni postopek z obtožbo napeljevanja k umoru in nasilju; ker so bili aretirani številni člani Muslimanske bratovščine, med njimi tudi večina njenih voditeljev, ki čakajo na sojenje; ker je bil nekdanji diktator Hosni Mubarak 22. avgusta 2013 izpuščen iz zapora in je od tedaj v hišnem priporu;
- F. ker so po posredovanju vojske privrženci Muslimanske bratovščine organizirali množične demonstracije po vsem Egiptu, na katerih so zahtevali izpustitev in vrnitev nekdanjega predsednika Mursija na oblast; ker so mnogi protesti, ki jih je organizirala Muslimanska bratovščina, privedli do nasilja in do spopadov s smrtnimi žrtvami med državljani, pa tudi med privrženci Muslimanske bratovščine in vojsko ter varnostnimi silami; ker sta egiptovska vojska in policija 14. avgusta 2013 pregnali protestna shoda privržencev nekdanjega predsednika Mursija in Muslimanske bratovščine na trgih Raba in Nahda v Kairu, pri čemer je umrlo več sto demonstrantov in več deset policistov;
- G. ker je začasna vlada razglasila enomesečne izredne razmere in najavila ustanovitev neodvisnega odbora javnih osebnosti, z nalogo raziskati dogodke, ko so varnostne sile pregnale protestna shoda na trgih Raba in Nahda; ker so regionalne in egiptovske nevladne organizacije pozvale Arabsko ligo, naj napoti misijo za ugotavljanje dejstev, ki bi raziskala nedavne nasilne dogodke v državi; ker posredovanje EU in mednarodno posredovanje do sedaj ni bilo uspešno v prizadevanjih za vzpostavitev vključujočega političnega dialoga in ker se protesti, spopadi in aretacije nadaljujejo;

- H. ker je po razbitju protestnih shodov prišlo do tragičnega sektaškega nasilja proti egiptovskim kristjanom, ki so ga izvajali predvsem privrženci Muslimanske bratovščine; ker so bile egiptovske varnostne sile obtožene, da niso zaščitile cerkva in koptskih skupnosti pred povračilnimi napadi, ki jih je bilo mogoče predvideti;
- I. ker na Sinaju vse pogosteje prihaja do terorističnih in nasilnih napadov na varnostne sile, kamor sodi tudi uboj 25 policistov 19. avgusta 2013 v severnem delu Sinaja, ko ti niso bili v službi; ker je bil 5. septembra 2013 v Kairu egiptovski minister za notranje zadeve Mohamed Ibrahim tarča bombnega napada;
- J. ker je začasna vlada izjavila, da sta njeni najpomembnejši prednostni nalogi nacionalna sprava in vzpostavitev načel pravne države;
- K. ker se Egipt sooča z vse hujšimi gospodarskimi težavami; ker so za gospodarsko blaginjo v državi potrebni politična stabilnost, preudarna gospodarska politika, ukrepi za boj proti korupciji ter mednarodna podpora; ker sta socialna pravičnost in višji življenjski standard državljanov bistveni razsežnosti prehoda v odprto, stabilno, demokratično, svobodno in uspešno egiptovsko družbo;
- L. ker morajo neodvisni sindikati in organizacije civilne družbe v tem kritičnem času političnega in družbenega prehoda v Egiptu odigrati izredno pomembno vlogo; ker so neodvisni in svobodni tisk ter mediji v vsaki dejanski demokraciji osrednji del družbe; ker se v Egiptu stopnjuje fizično nasilje nad novinarji in njihovo nadlegovanje in ker je 3. septembra 2013 sodišče v Kairu odredilo zaprtje štirih televizijskih postaj, ki jih vodi Muslimanska bratovščina ali pa so Muslimanski bratovščini naklonjene, češ da so delovale nezakonito; ker so v preteklih šestih tednih varnostne sile izvedle racije v prostorih več televizijskih postaj;
- M. ker so v tem času dolge politične krize v Egiptu ženske v še posebej ranljivem položaju; ker so protestnice velikokrat žrtve nasilja, spolnih napadov in drugih oblik ponižujočega ravnanja, medtem ko se zagovorniki pravic žensk soočajo z grožnjami in nadlegovanjem;
- N. ker je Egipt v obdobju 2007–2012 prejel pomoč EU v vrednosti približno milijarde EUR, in ker se je EU obvezala zagotoviti še za 5 milijard EUR pomoči, ki bo v celoti na voljo le, ko bodo izpolnjeni pogoji, vezani pogoje Mednarodnega denarnega sklada;
- O. ker je Svet za zunanje zadeve v svojih sklepih o Egiptu z dne 21. avgusta 2013 visoki predstavnici naložil, naj v sodelovanju s Komisijo pregleda vprašanje pomoči, ki jo EU v okviru evropske sosedске politike in pridružitvenega sporazuma namenja Egiptu, pregled pa naj temelji na tem, kako ta država izpolnjuje svoje obveznosti glede na temeljna načela sosedске politike in pridružitvenega sporazuma; ker so se države članice odločile, da prekinejo izvozna dovoljenja v Egipt za vso opremo, ki bi bila lahko uporabljena za notranjo represijo, da ponovno ocenijo izvozna dovoljenja za drugo vojaško opremo in pregledajo svojo varnostno pomoč Egiptu;
- P. ker raven in obseg pomoči EU Egiptu po pregledani evropski sosedski politiki in zlasti načelu „več za več“, temeljita na spodbudah in sta zato odvisna od napredka, ki ga bo Egipt dosegel pri izpolnjevanju zavez, tudi na področju demokracije, pravne države, človekovih pravic in enakosti spolov;
- 1. izraža globoko solidarnost z egiptovskim prebivalstvom in iskreno sožalje družinam žrtev

nedavnih spopadov in nasilja; poziva egiptovske oblasti, naj ustanovijo sodno komisijo, ki bo neodvisno preiskala vse uboje, kot je egiptovsko predsedstvo obljubilo 8. julija 2013;

2. obsoja nesorazmerno uporabo sile s strani egiptovskih varnostnih sil in tragično izgubo življenj v času razbitja protestnih taborov v Rabi in Nahdi; poziva egiptovsko vlado, naj zagotovi, da bodo varnostne sile vzpostavile ustrezne postopke notranje revizije, da bo mogoče ugotavljati odgovornost za pretirano uporabo sile in da bodo odgovorni privedeni pred sodišče;
3. obenem izraža obžalovanje, ker vodstvo Muslimanske bratovščine svoji politični bazi ni dalo jasnih navodil, naj se vzdrži vseh oblik nasilja do sodržavljanov, vojske in policije; obžaluje, da vodstvo Muslimanske bratovščine ni storilo ničesar, da bi napade preprečilo in ustavilo, obsodilo pa jih je šele kasneje; poziva Muslimansko bratovščino, naj se vzdrži pozivanja k nasilju in njegovega poveličevanja ter podpre sodne postopke proti tistim njenim voditeljem, ki so pozivali k uporabi nasilja;
4. obsoja vsa dejanja terorizma, hujskanja in nasilja ter sovražni govor; poziva vse politične akterje in varnostne sile, naj v korist države delujejo čim bolj zadržano in se izogibajo provokacijam, saj se bodo le tako izognili nadaljnjemu nasilju; začasnega predsednika, začasno vlado in egiptovsko vojsko opozarja na njihovo dolžnost, da zagotovijo varnost vseh državljanov, ne glede na politična prepričanja in pripadnost; izraža globoko zaskrbljenost zaradi poročil o prijetju več desetih otrok med izvajanjem ostrih ukrepov proti podpornikom Muslimanske bratovščine in poziva k njihovi takojšnji izpustitvi;
5. izraža zaskrbljenost zaradi političnega dogajanja v Egiptu; poziva egiptovske oblasti, naj ustvarijo razmere za vključujoč politični proces, in sicer s čimprejšnjo ukinitvijo izrednega stanja, izpustitvijo vseh političnih zapornikov, vključno z odstavljenim predsednikom Mursijem, s priporniki pa naj ravnajo ob polnem spoštovanju mednarodnih obveznosti;
6. poudarja, da bi bilo treba oblast čim prej prenesti na demokratično izvoljene civilne oblasti; izraža svojo temeljno solidarnost z vsemi Egipčani, ki si za svojo državo želijo demokratičnih prizadevanj in vrednot, ter poziva k hitri ponovni vzpostavitvi demokratičnega procesa, vključno s svobodnimi in poštenimi vsevključujočimi predsedniškimi in parlamentarnimi volitvami s sodelovanjem vseh demokratičnih akterjev, ter k izvedbi potrebnih gospodarskih reform in reform upravljanja; poziva Muslimansko bratovščino, naj prispeva k prizadevanjem za spravo; meni, da bi vsakršna prepoved, izključitev ali preganjanje, uperjeno proti demokratičnim političnim silam ali akterjem v Egiptu, pomenilo ponavljanje preteklih napak in bi zgolj vodilo do še večje radikalizacije;
7. izraža podporo procesu priprave in reforme ustave in poudarja, da se morajo z njim postaviti temelji za resnično demokratičen novi Egipt, ki bo vsem svojim državljanom – moškim in ženskam – zagotavljal temeljne pravice in svoboščine, vključno z versko svobodo, spodbujal strpnost in sobivanje med verami ter zagotavljal varstvo manjšin, svobodo združevanja in zbiranja ter svobodo medijev; je trdno prepričan, da bi morali biti v postopek posvetovanj o spremembah ustave vključeni vsi akterji egiptovskega političnega spektra, tudi zmerni deli Muslimanske bratovščine, pa tudi ustrezno zastopstvo žensk, ter da bi mu moral slediti referendum o novi, pluralistični ustavi ter svobodne in poštene predsedniške in parlamentarne volitve;

8. poziva k takojšnjemu prenehanju vseh oblik nasilja, spolnih napadov in drugih oblik ponižujočega ravnanja s protestnicami in zagovornicami pravic žensk ter k resnim in nepristranskim preiskavam vseh takih primerov in sojenju odgovornim;
9. obsoja nasilje nad koptsko skupnostjo in uničenje številnih cerkva, kulturnih centrov in podjetij po vsej državi; je zaskrbljen, ker oblasti kljub mnogim svarilom niso sprejele ustreznih varnostnih ukrepov za zaščito koptske skupnosti; poudarja zgodovinsko pogojeni pluralizem egiptovske družbe in stoletja dolgo tradicijo egiptovske koptske skupnosti; poziva egiptovsko vlado, naj na vse mogoče načine podpira koptsko skupnost, da bo lahko še naprej tvorila pomemben del egiptovskega družbenega in gospodarskega tkiva in da se bo kmalu obnovilo miroljubno sobivanje z drugimi verskimi skupnostmi Egipta;
10. ponovno opozarja na pomen prispevanja civilne družbe, sindikatov in medijev k izgradnji trdne in vzdržne demokracije v Egiptu; poziva začasno vlado, naj zagotovi, da bodo lahko domače in mednarodne organizacije civilne družbe, neodvisni sindikati in novinarji v tej državi delovali svobodno, brez vladnega vmešavanja; poziva egiptovske organe, naj zagotovijo, da bo odbor, zadolžen za pripravo novega zakona o nevladnih organizacijah, pripravil osnutek, ki bo usklajen z mednarodnimi standardi; podpira odločitev Sveta za zunanje zadeve z dne 21. avgusta 2013, da se bo pomoč EU v družbeno-gospodarskemu sektorju in civilni družbi izvajala še naprej, saj gospodarski položaj negativno vpliva prav na najbolj ranljive skupine egiptovske družbe;
11. pozdravlja priporočilo egiptovskega Nacionalnega sveta za človekove pravice vladi, naj v Kairu odpre regionalno pisarno visoke komisarke ZN za človekove pravice, ter egiptovsko vlado poziva, naj odobri odprtje urada;
12. poziva Unijo, naj v dvostranskih odnosih in pri finančni podpori Egiptu upošteva načelo pogojenosti („več za več“), pa tudi resne gospodarske izzive, s katerimi se sooča ta država; glede tega poziva k jasnim in skupno dogovorjenim merilom uspešnosti; pozdravlja nedavno odločitev Sveta za zunanje zadeve, da prekine izvozna dovoljenja v Egipt za vso opremo, ki bi bila lahko uporabljena za notranjo represijo, ponovno oceni izvozna dovoljenja za drugo vojaško opremo in pregleda svojo varnostno podporo Egiptu;
13. ponovno potrjuje svojo zavezanost pomoči egiptovskemu ljudstvu v procesu za demokratične in gospodarske reforme; pozdravlja in podpira prizadevanja visoke predstavnice/podpredsednice Catherine Ashton in posebnega predstavnika Bernardina Leóna, da posredujeta med stranmi s ciljem, da bi našli izhod iz sedanje politične krize;
14. je seznanjen z ugotovitvami posebnega poročila Evropskega računskega sodišča z dne 18. junija 2013 o sodelovanju EU in Egipta na področju upravljanja in poziva k ukrepanju za zagotovitev večje preglednosti in odgovornosti pri porabi sredstev EU v Egiptu, pri čemer naj bo posebna pozornost namenjena projektom za krepitev civilne družbe in zaščito manjšin ter pravic žensk;
15. ponavlja svoj poziv k takojšnji vzpostavitvi mehanizma EU za zagotavljanje pravne in tehnične pomoči državam arabske pomladi pri postopku vračanja premoženja, ki je zaradi nemirov v Egiptu zastal, kot je omenjeno v resoluciji z dne 23. maja 2013; ponovno poudarja, da je omogočanje vračanja premoženja, ki so ga nakradli nekdanji diktatorji in njihovi režimi, moralna dolžnost EU; meni, da je vračanje premoženja zaradi njegove simbolične vrednosti prvenstveno politično vprašanje, ki lahko bistveno prispeva k

ponovni vzpostavitvi odgovornosti, ustvarjanju stabilnosti in izgradnji trdnih ustanov v duhu demokracije in načel pravne države v zadevnih partnerskih državah;

16. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter vladi Arabske republike Egipt.